

Lokale Inclusie Agenda 2024 – 2028

Een Gulpen-Wittem voor iedereen

Voorwoord

Wonen in Gulpen-Wittem is prachtig. Dit in het midden van het Heuvelland. Iedere dag brengt dit veel plezier op het gezicht van onze inwoners, maar het zorgt ook voor uitdagingen rondom de toegankelijkheid en inclusie. In Gulpen-Wittem vinden wij het belangrijk dat iedereen mee kan doen naar vermogen en erbij hoort. Ongeacht wel of geen beperking, leeftijd, geloof, culturele achtergrond, seksuele voorkeur of genderidentiteit.

Ik heb me de afgelopen tijd gerealiseerd dat dat op dit moment nog niet mogelijk is. De komende tijd wil ik, samen met ervaringsdeskundigen, inwoners en partners, er dan ook voor zorgen dat meer inwoners mee kunnen doen. Dat is best een uitdaging voor onze gemeente, maar levert ook enorm veel op voor onze inwoners. Daarom ga ik me inspannen om samen met ervaringsdeskundigen en onze inwoners en partners te werken aan de toegankelijkheid van de gemeente. Deze Lokale Inclusie Agenda is daarvoor de eerste stap. Toewerken naar een toegankelijker en inclusiever Gulpen-Wittem. Waar we elkaars verschillen omarmen, respecteren en waarbij we gezamenlijk werken aan een fijne gemeente om in te wonen voor iedereen!

Een inclusieve samenleving

In een inclusieve samenleving zijn er geen speciale voorzieningen voor mensen met een beperking, maar zijn alle voorzieningen juist toegankelijk voor iedereen. Dat is dan ook het doel dat ik nastreef.

Met deze Lokale Inclusie Agenda verbeteren we de leefwereld van inwoners met een beperking in Gulpen-Wittem. Dit doen we voor iedereen, niet alleen voor inwoners met een beperking. Een inclusieve samenleving is namelijk voor iedereen.

Wat een belangrijk aandachtspunt is dat inclusie verder gaat dan ergens binnen kunnen komen. Op dit moment is het niet voor iedereen mogelijk om naar eigen kunnen mee te kunnen doen of erbij te horen. Overal om ons heen worden we overladen met informatie, op welke manier dan ook. Zo zijn geschreven teksten voor veel mensen niet goed te begrijpen, hebben mensen die slechthorend of doof zijn moeite met het volgen van filmpjes op internet of tv zonder ondertiteling en kunnen mensen die slechtziend of blind zijn alle geschreven informatie niet tot zich nemen.

We gaan het samen doen!

Onder het motto van het Verenigde Naties verdrag Handicap (hierna VN Verdrag Handicap), 'Niets over ons, zonder ons', zijn ervaringsdeskundigen, inwoners, ondernemers, (maatschappelijke) partners en medewerkers van de gemeente de afgelopen maanden samen aan de slag gegaan om deze Lokale Inclusie Agenda tot stand te brengen. Deze samenwerking heeft verschillende ideeën opgeleverd. Dit alles is samengevoegd in deze Lokale Inclusie Agenda. Met deze Agenda gaan we nu samen met ervaringsdeskundigen, inwoners, ondernemers, (maatschappelijke) partners, medewerkers van de gemeente en iedereen die hier een bijdrage wilt leveren op weg naar een inclusieve samenleving in Gulpen-Wittem. Er is nog veel te doen en deze agenda helpt ons om mooie stappen vooruit te zetten!

Frans Derksen
Wethouder Sociaal Domein en Duurzaamheid

Verenigde Naties Verdrag Handicap

Iedereen moet in Gulpen-Wittem naar eigen kunnen meedoen in de samenleving. Met of zonder beperking en ongeacht genderidentiteit, seksuele voorkeur, geloof of culturele achtergrond.

Deze Lokale Inclusie Agenda is het plan waarin staat beschreven hoe de gemeente Gulpen-Wittem werkt aan inclusie en toegankelijkheid.

Verenigde Naties Verdrag Handicap

In juli 2016 heeft Nederland het VN Verdrag voor de rechten van mensen met een handicap goedgekeurd. Aanleiding voor het zetten van een handtekening onder dit verdrag was dat mensen met een langdurige

beperking (fysiek, mentaal, intellectueel, cognitief en/of zintuigelijk) nog steeds niet op gelijke voet kunnen deelnemen aan de samenleving. Het VN-Verdrag Handicap wil ervoor zorgen dat iedereen mee kan doen in de samenleving, zonder letterlijke - én figuurlijke drempels.

Met de ondertekening van dit verdrag is een regel aan de Jeugdwet, Wet Maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Participatiewet toegevoegd. Hierin staat dat gemeenten regelmatig in een plan moeten opnemen hoe zij uitvoering geven aan het verdrag. Het heeft de voorkeur dat dit plan één compleet plan is voor het hele sociale domein. Dit wordt de Lokale Inclusie Agenda genoemd.

Voor wie is de Lokale Inclusie Agenda

Het VN-Verdrag handicap komt op voor mensen – jong en oud – met een langdurige fysieke, mentale, intellectuele, cognitieve en/of zintuigelijke beperking. Dit gaat om ruim 1,7 miljoen mensen in Nederland. Dat is 1 op de 10 Nederlanders. In Gulpen-Witterm hebben ongeveer 1500 inwoners een beperking, in welke mate of vorm dan ook.

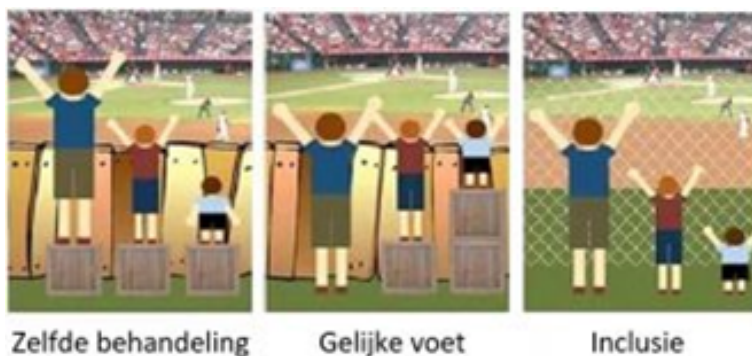
De Lokale Inclusie Agenda van de gemeente Gulpen-Witterm is voor iedereen: of het nu gaat om genderidentiteit, seksuele voorkeur, geloof of culturele achtergrond; iedereen heeft recht op volledige deelname aan de samenleving op basis van dezelfde behandeling.

Wat betekent Inclusie & Toegankelijkheid?

Binnen de gemeente Gulpen-Witterm wordt gekozen voor een bredere opzet van de Lokale Inclusie Agenda. De Lokale Inclusie Agenda in Gulpen-Witterm richt zich op een toegankelijke en inclusieve samenleving. Betekent dit?

Een inclusieve samenleving is een open samenleving waar iedereen ertoe doet en van waarde is ongeacht verschillen. Ieder mens draagt op zijn/haar/diens manier bij aan de samenleving. Dat betekent dat iedereen die dat wil volwaardig deel uit kan maken van die samenleving en erbij hoort. In een inclusieve samenleving heeft iedereen dezelfde rechten en dezelfde kansen om zelfstandig mee te doen op alle terreinen van het leven. Iedereen moet dus rekening met elkaar houden.

Een voorbeeld:

Figuur 1: Betekenis inclusie

Als iedereen hetzelfde behandeld wordt, betekent het dat er mensen zijn die niet mee kunnen doen. Het lijkt wel eerlijk dat iedereen 1 kistje heeft, maar dat is het niet. Niet iedereen heeft hetzelfde nodig. Soms is iets extra's of iets anders nodig om deel uit te kunnen maken van de samenleving. Dan wordt voor iemand een oplossing gevonden zodat deze persoon toch mee kan doen. Iemand kan door individuele aanpassingen op gelijke voet meedoen.

Maar het kan ook anders. Er kan ook vooraf rekening gehouden worden met iedereen. En de samenleving zo inrichten dat er geen extra voorzieningen en aanpassingen nodig zijn. Dat is een inclusieve hartelijke samenleving.

Bij de eerste twee plaatjes van figuur 1 moeten de mensen nadenken over hoe ze wel of niet mee kunnen doen. Ze moeten onderhandelen over wie welk kistje krijgt. Bij het laatste plaatje hoeven ze daar helemaal niet over na te denken. De persoon die 'anders' is kan geholpen worden met aanpassingen. Maar er kan ook gekeken worden naar hoe de samenleving rekening met elkaar kan houden zodat de verschillen tussen mensen geen probleem zijn, maar heel normaal en betekenisvol in de samenleving.

Lokale Inclusie Agenda

In deze Lokale Inclusie Agenda wordt beschreven hoe de gemeente Gulpen-Witterm in samenspraak met inwoners, de komende jaren toegankelijk en inclusiever wordt.

In Gulpen-Witterm zijn inwoners, (maatschappelijke) organisaties en de gemeente al bezig met het realiseren van een inclusieve omgeving. We beginnen dus niet opnieuw. In deze agenda worden deze inspanningen in kaart gebracht, zodat bepaald kan worden waar de gemeente Gulpen-Witterm op dit

moment staat. Hierbij wordt ook gekeken naar wat het uiteindelijke doel is en wat de aandachtspunten zijn.

De Lokale Inclusie Agenda is een document dat regelmatig besproken wordt met ervaringsdeskundigen en inwoners waardoor nieuwe inzichten naar voren kunnen komen. Nieuwe inzichten zullen steeds meegenomen worden in het uitvoeringsplan van deze Lokale Inclusie Agenda.

Deze eerste versie van de Lokale Inclusie Agenda van de gemeente Gulpen-Witterm is tot stand gekomen met inbreng van inwoners en ervaringsdeskundigen. Dit alles onder het motto van het VN-verdrag Handicap "niets over ons, zonder ons".

Hoe is deze agenda tot stand gekomen?

Het motto van het VN Verdrag Handicap is 'niet over ons, zonder ons'. Daarom zijn de speerpunten en acties niet vanuit de gemeente Gulpen-Witterm zelf gekomen. Deze agenda is opgesteld met ideeën vanuit inwoners of burgerparticipatie. Bij het opstellen van deze speerpunten en acties is gesproken met ervaringsdeskundigen, inwoners, lokale organisaties, en de gemeentelijke organisatie. Deze gesprekken hebben geleid tot speerpunten en acties die later in deze agenda worden uitgewerkt. Dit om Gulpen-Witterm inclusief en toegankelijk voor iedereen te maken.

De volgende acties zijn doorlopen.

Inspectie accommodaties en (gemeentelijke) gebouwen

Er zijn 12 accommodaties en gemeentelijke gebouwen in de gemeente Gulpen-Witterm gecontroleerd op toegankelijkheid. Het gaat hier onder andere om brede maatschappelijke voorzieningen zoals gemeenschapshuizen, de bibliotheek, huisartspraktijken en het gemeentehuis.

Tijdens deze inspectie zijn de 12 accommodaties gecontroleerd op (gehandicapten) parkeervoorzieningen, de entree, het toestaan van een hulphond, de garderobe, een rolstoelvriendelijk toilet en de nooduitgang. Voor iedere locatie is een rapport geschreven met de bevindingen en aanpassingen om de toegankelijkheid van de gebouwen te verbeteren.

Raadsbijeenkomst

De gemeenteraad van Gulpen-Witterm heeft tijdens een bijeenkomst inbreng kunnen leveren voor de Lokale Inclusie Agenda.

Ervaringstour met de burgemeester en wethouders

De burgemeester en wethouders hebben tijdens dezen rondgang door de gemeente ervaren hoe het is om met een rolstoel en herkenningsstok te bewegen. Deze bijeenkomst is begeleid door vertegenwoordigers van Ongehinderd. Uit de rondgang is gebleken dat in Gulpen-Witterm nog stappen te zetten zijn om de openbare ruimte toegankelijk te maken voor iedereen.

Interviews met medewerkers van de gemeente

Binnen de gemeente wordt, bewust of onbewust, al gewerkt aan inclusie. Om meer inzicht te krijgen over de gemeentelijke inzet is onderzocht wat zoal gebeurt op het gebied van inclusie en toegankelijkheid. Dit is gedaan aan de hand van interviews met de medewerkers van de gemeente Gulpen-Witterm.

Bij het onderzoeken naar wat al gebeurt op het gebied van inclusie en toegankelijkheid, zijn de activiteiten ingedeeld in zogenaamde levensgebieden. Deze zijn gebaseerd op het VN-Verdrag Handicap.

Aan deze gebieden is 'communicatie & dienstverlening' toegevoegd. De gebieden zijn als volgt ingedeeld:

- **Onderwijs & ontwikkeling** – Inclusief onderwijs, schoolgebouwen, levenslang ontwikkelen, voorschool, veilig naar school, van school naar werk;
- **Thuis** – Woningaanbod, zelfstandig wonen, omgeving & locatie, eigen regie, veiligheid;
- **Werk & inkomen** – Begeleiding naar werk, aangepast werk, besteedbaar inkomen, een duurzame baan, maatschappelijk rendement, werkplek;
- **Vrije tijd** – Winkels & horeca, spelen & sporten, cultuur & evenementen, burgerschap, openbare gebouwen, informatie, natuur;
- **Vervoer** – Zelfstandig vervoer, vervoer op maat, openbaar vervoer, regionale samenwerking;
- **Welzijn, gezondheid & ondersteuning** – Gezondheidsbeleid, gezondheidszorg, ondersteuning, welzijn;
- **Communicatie & dienstverlening (gemeentelijke taken)** – Gemeentelijke informatie, gemeentelijke communicatie (in schrift en omgang), gemeentelijke website, bewustwording rondom inclusie, veiligheid (anti-discriminatie & radicalisering)

Het intern onderzoek heeft als doel het zo volledig mogelijk inzichtelijk maken van de inzet op het gebied van inclusie en toegankelijkheid.

De opgehaalde informatie is gebruikt bij het opstellen van de vragenlijst voor inwoners van de gemeente Gulpen-Witterm. Daarnaast wordt deze informatie gebruikt bij het vormgeven van actiepunten voor de Lokale Inclusie Agenda.

Vragenlijst

Om te weten te komen wat onder de inwoners van Gulpen-Witterm speelt op het gebied van inclusie en toegankelijkheid in de gemeente Gulpen-Witterm is een vragenlijst gemaakt. Deze vragenlijst, bestaande uit 20 vragen, richtte zich op de levensgebieden van het VN Verdrag handicap, namelijk:

- Onderwijs & Ontwikkeling;
- Thuis;
- Werk en inkomen;
- Vrije tijd;
- Vervoer;
- Welzijn, gezondheid en ondersteuning;
- Communicatie en dienstverlening.

Deze vragenlijst is verspreid onder de bijna 900 leden van het inwonerspanel 'Gulpen-Witterm spreekt'. Inwoners die niet lid waren van het panel hebben ook kunnen deelnemen, omdat de vragenlijst via de gemeentelijke kanalen is verspreid. Op deze manier is geprobeerd om zoveel mogelijk mensen te bereiken.

Uiteindelijk hebben 374 mensen de vragenlijst ingevuld. De resultaten uit dit onderzoek zijn te vinden in de bijlage. Deze resultaten waren de basis voor de inwonersbijeenkomsten die georganiseerd zijn.

Inwoners bijeenkomsten

De twee inwonersbijeenkomsten zijn georganiseerd om de resultaten van de vragenlijst te bespreken en extra informatie op te halen. De inwoners weten namelijk het beste wat er speelt en wat voor hen belangrijk is.

Inwoners zijn uitgenodigd via de vragenlijst. Mensen die hierin aangaven verder mee te willen denken, hebben via de mail een uitnodiging ontvangen. Verder zijn alle inwoners uitgenodigd via de gemeentelijke kanalen.

Deze bijeenkomsten zijn bezocht door zowel ervaringsdeskundigen als inwoners uit de gemeente die graag hun visie deelden. Veel aandachtspunten tijdens de bijeenkomsten zijn al genoemd in de vragenlijst. Het gaat om onder andere:

- Gebrek aan openbare toiletten;
- Toegankelijkheid gehandicapten toiletten;
- Slecht begaanbare stoepen;
- Gehandicaptenparkeerplaatsen die niet voldoen aan vraag;
- Communicatie vanuit gemeente (begrijpelijkheid brieven, transparantie, website);
- Toegankelijkheid openbare gebouwen.

Tijdens deze bijeenkomsten zijn de aanwezigen ook gevraagd of een aantal van hen betrokken zouden willen blijven bij de thema's inclusie en toegankelijkheid. Dit via een kerngroep Lokale Inclusie Agenda. Deze kerngroep wordt gedurende de hele periode van de Lokale Inclusie Agenda 2024-2028 betrokken. Daarnaast zal met deze kerngroep periodiek samengezeten worden om de voortgang te bespreken en eventuele aanpassingen te doen.

Gesprekken met maatschappelijk betrokkenen

Naast gesprekken met ervaringsdeskundigen, inwoners en andere betrokken is ook gesproken met organisaties die zich inzetten voor inclusie. Onder andere is gesproken met andere gemeenten over goede voorbeelden, het jongerencafé, het COC (Nederlandse belangenorganisatie van de LHBTIQ+ gemeenschap) en de Gender & Seksualiteit Alliance (GSA) van het Sophianum. Met hen zijn verschillende gesprekken gevoerd om informatie op te halen over hun ervaringen over inclusie en toegankelijkheid.

De informatie uit de bijeenkomsten, het inwonerspanel, de interne onderzoek, gesprekken met organisaties en input vanuit de kerngroep en de raads- en commissieleden is samengebracht in deze Lokale Inclusie Agenda. De acties en de prioriteiten vloeien voort uit burgerparticipatie.

Inclusie in Gulpen-Witterm

In 2023 is via een intern onderzoek beleidsmatig in beeld gebracht wat de gemeente Gulpen-Witterm al doet op het gebied van inclusie en toegankelijkheid. Uit dit onderzoek blijkt dat inclusie en toeganke-

lijkheid al behoort tot de dagelijkse werkwijze binnen de werkzaamheden van verschillende afdelingen. Dit gebeurt meestal bewust, maar in sommige gevallen gebeurt dit ook onbewust.

Wat al gebeurt in Gulpen-Witterm

Wanneer dan aan de hand van de levensdomeinen uit het VN Verdrag Handicap gekeken wordt wat de gemeente al doet, blijkt dat al per levensdomein verschillende acties ondernomen worden.

- **Onderwijs & Ontwikkeling:**
 - o BoekStart, Onderwijsachterstandenbeleid, Integratie tussen regulier onderwijs en SBO-onderwijs, Jeugdontbijt Gulpen-Witterm, MBO-Coach, Aanpak voortijdig schoolverlaten, Gezonde Jeugd Gezonde Toekomst (JOGG), Gezonde School, Schoolmaatschappelijk werk op het basis- en voortgezet onderwijs, Weerbaarheidstrainingen, Schoolarrangementen, Kansrijke Start, Tegemoetkoming in schoolkosten, Voorschoolmaatschappelijk werk, Integraal huisvestingsplan 2020 – 2035, Leven naast de Brouwerij, St. Franciscusgroep, Vluchtelingenwerk.
- **Thuis:**
 - o Woonconvenant vraag en aanbod, Woningaanpassingen via de Wmo, Onderzoek naar de toegankelijkheid van openbare ruimten en gebouwen, Werken aan toegankelijkheid openbare/gemeentelijke ruimten en ruimten, Beschermd wonen/Maatschappelijke opvang, Woonzorgvisie, HomeStart.
- **Werk & inkomen:**
 - o Re-integratieketen Maastricht Heuvelland, Loonkostensubsidie, Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg, Armoedebeleidsplan & Schuldhulpverlening, Vrijwilligerscentrale, Re-integratieverordening, Armoederegelingen.
- **Vrije tijd:**
 - o Sportakkoord, Verenigingsondersteuner, Jeugd Sport & Cultuurfonds, Tegemoetkoming maatschappelijke participatie, Meerjaren centrumplan Gulpen-Witterm, Subsidieregeling voor vrijwilligersorganisaties, Meer bewegen voor ouderen, Evenementen toegankelijkheid, Leven naast de Brouwerij.
- **Vervoer:**
 - o Doelgroepen vervoer.
- **Welzijn, gezondheid & ondersteuning:**
 - o Trendbreuk, Soepele overgang van -18 naar 18+, Cliëntondersteuning, Alzheimercafé, Valpreventie, Jongerencafé, Aanpak eenzaamheid, Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg, Mantelzorgondersteuning, Maatschappelijk werk, HomeStart.
- **Communicatie & dienstverlening (gemeentelijke taken):**
 - o Toegankelijkheid gemeentewebsite, Communicatie op taalniveau B1, Social return on investment, Anti-discriminatievoorziening, Adviseur digitale (toegankelijke) dienstverlening, Aanstelling ambtenaar inclusie, Strategie digitale toegankelijkheid gemeente Gulpen-Witterm, Informatiepunt Digitale Overheid.

Aan de slag

Er wordt al veel gedaan op het gebied van inclusie en toegankelijkheid in de gemeente Gulpen-Witterm. Maar uit de gesprekken bleek ook dat nog niet iedereen volwaardig mee kan doen aan de samenleving. De gemeente wil ervoor zorgen dat iedereen deel kan uitmaken van de maatschappij en daarvoor zijn concrete acties nodig.

Op basis van de inbreng van ervaringsdeskundigen, de intern onderzoek en input van andere belanghebbenden zoals de raad, inwoners en de maatschappelijke organisaties zijn diverse acties naar voren gekomen. Met deze acties wordt een stap in de richting naar een toegankelijk en inclusief Gulpen-Witterm gezet. Dit is nog niet alles. Het bevorderen van inclusie en toegankelijkheid vraagt om een lange adem en is niet iets wat in vier jaar gerealiseerd kan worden. Met de acties uit deze agenda worden de eerste stappen gezet, dit zijn namelijk de prioriteiten die voor deze periode zijn opgehaald.

In dit hoofdstuk komt de opgehaalde informatie samen tot een doel, 3 uitgangspunten en concrete acties.

Doel van de Lokale Inclusie Agenda

Het doel is dat de gemeente Gulpen-Witterm inclusief en toegankelijk wordt voor iedereen. Ongeacht beperking, genderidentiteit, seksuele voorkeur, geloof of culturele achtergrond. Iedereen heeft recht op volwaardige deelname aan de samenleving op basis van dezelfde behandeling.

Gemeentelijke uitgangspunten

Binnen de gemeente Gulpen-Witterm worden drie uitgangspunten gebruikt als het gaat om inclusie. Dit is de rode draad voor de verschillende actiepunten. Het beleid en de actiepunten in deze agenda worden ten alle tijden aan de drie uitgangspunten getoetst. Als gemeente worden de drie onderstaande uitgangspunten gehanteerd:

- **Samenwerking:** Acties die benoemd en uitgevoerd worden, zijn naar voren gekomen in gesprekken met ervaringsdeskundigen, andere inwoners en/of maatschappelijke partners. Inwoners, met of zonder beperking, denken en praten mee over hoe Gulpen-Witterm inclusief en toegankelijk kan zijn. Daarvoor wordt samengewerkt met ervaringsdeskundigen, maatschappelijk partners en andere belanghebbenden.
- **Gelijkheid:** Iedereen is gelijk in de gemeente Gulpen-Witterm. Dit betekent ook dat iedereen een gelijke kans verdient. Gelijke kansen kunnen ook gerealiseerd worden door in ongelijke te investeren. Sommige mensen hebben wat extra's nodig om gelijke kansen te hebben als iedereen. Dit met als doel dat de kansenongelijkheid afneemt.
- **Zelfstanding:** In de gemeente Gulpen-Witterm kan iedereen zoveel mogelijk naar eigen kunnen deelnemen.

Acties

Alle opgehaalde informatie heeft geleid tot een aantal duidelijke actiepunten waarmee aan de slag wordt gegaan in de periode 2024-2028.

Structureel betrekken van ervaringsdeskundigen en inwoners bij de Lokale Inclusie Agenda

Gedurende de gehele periode van opstelling tot uitvoering worden ervaringsdeskundigen, inwoners en organisaties betrokken bij de Lokale Inclusie Agenda. Niet alleen vanwege het motto van het VN Verdrag Handicap 'Niets over ons, zonder ons', maar ook omdat zij het beste weten waar behoefte aan is.

Hoe: Via bijeenkomsten ieder kwartaal zullen ervaringsdeskundigen, inwoners en organisaties meegenomen worden in het proces. Daarnaast zullen zij actief betrokken worden bij de voorbereiding en uitvoering van verschillende acties uit de Lokale Inclusie Agenda.

Wanneer: Gedurende de gehele periode van de Lokale Inclusie Agenda 2024-2028.

Bewustwording onder inwoners, ondernemers en gemeentelijke organisatie vergroten

Voorlichting op basis- en middelbare scholen

Bewustwording van de obstakels waar verschillende inwoners tegenaanlopen in het dagelijks leven is een belangrijk onderdeel van het creëren begrip. Denk hierbij aan fysieke obstakels, maar ook hoe met mensen omgegaan wordt. In woord en gebaar.

Hoe: In 2025 wordt samen met de beleidsmedewerkers jeugd en onderwijs, de ervaringsdeskundigen, het onderwijs en partners gekeken hoe op de verschillende basis- en middelbare scholen aandacht besteed kan worden aan dit onderwerp. Deze bijeenkomsten zullen zich dan richten op zowel het hebben van een beperking als de LHBTIQ+ gemeenschap.

Wanneer: Voorbereiding in 2025, uitvoering in 2026-2028.

Voorlichting en bewustwording creëren onder inwoners en ondernemers

Veel inwoners, ondernemers en andere partners zijn niet bekend tegen welke letterlijke- en figuurlijke drempels inwoners met een beperking in het dagelijks levens tegenaanlopen. Door begrip en bewustwording te creëren kunnen verschillende problemen opgelost worden, zoals te smalle gangpaden in winkels, maar ook foutgeparkeerde fietsen.

Hoe: Samen met ervaringsdeskundigen wordt gekeken hoe hier verder vorm aan gegeven kan worden. Hierbij kan gedacht worden aan ervaringstours, campagnes en bijeenkomsten.

Wanneer: Voorbereiding in 2025, uitvoering in 2026-2028.

Voorlichting en bewustwording creëren in gemeentelijke organisatie

Toegankelijk en inclusief werken in de gemeentelijke organisatie moet vanzelfsprekend worden. Of het nu gaat om het opstellen van een beleidsplan, het inrichten van de openbare ruimte, het schrijven van brieven of de realisatie van een nieuwe speeltuin, inclusie hoort overal thuis.

Hoe: Om ervoor te zorgen dat intern binnen de gemeente men bewust blijft van dit onderwerp zullen gedurende de jaren 2024 – 2028 verschillende activiteiten georganiseerd worden om dit onderwerp zichtbaar te houden. Deze acties worden samen met de ervaringsdeskundigen en partner organisaties georganiseerd.

Wanneer: Gedurende de gehele periode van de Lokale Inclusie Agenda 2024-2028.

Vergoten fysieke – en sociale toegankelijkheid

Gemeentelijke gebouwen, gemeenschapshuizen & sportaccommodaties

Met de informatie uit de kerngroep, de ervaringsdeskundigen en de rapporten naar aanleiding van de aangenomen motie van ongehinderd, wordt gekeken hoe de gemeenschapshuizen toegankelijker gemaakt kunnen worden. Denk hierbij aan verlaagde kapstokken, verzorgingsplekken voor baby's en beugels op de deuren van de gehandicaptentoiletten. Maar ook rekening houdend met het feit dat mensen steeds langer worden. Denk dan bijvoorbeeld aan hogere tafels en stoelen. Dit zijn aanpassingen die de gebouwen op dit moment al beter toegankelijk kunnen maken.

Hoe: Om de toegankelijkheid te vergroten wordt eerst gekeken welke mogelijkheden er zijn om de toegankelijkheid van de verschillende gemeentelijke gebouwen, gemeenschapshuizen en sportaccommodaties met relatief kleine ingrepen te vergroten. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de ervaringsdeskundigen en de rapporten van de inspectie van verschillende gebouwen uit juni 2022. Daarnaast wordt bij verbouwingen van de gemeenschapshuizen en sportkantines gekeken hoe de gemeenschapshuizen en sportkantines geheel toegankelijk te maken zijn.

Wanneer: Kijken naar mogelijkheden 2024 en daarnaast de tijdsplanning Duurzame Meerjaren Onderhoudsplanning gepresenteerd in de raad van april 2024.

Bewustwording gericht op levensloopbestendigheid van woningen

De bevolking van Nederland, en ook van Gulpen-Wittem is steeds meer het vergrijzen. Dit betekent dat het aantal ouderen in de totale bevolking toeneemt. Ouderen kunnen, ook als zij hulpbehoevend raken, nog zelfstandig blijven wonen, op voorwaarde dat hun woning en de omgeving dit toelaten. Soms vraagt dit om tijdige aanpassingen in huis. Dit is alleen mogelijk als er voldoende mogelijkheden zijn om de eigen woning aan te passen.

Toch denken veel mensen hier nog niet over na en lopen ze tegen problemen aan als er al aanpassingen nodig zijn. Het is daarom van belang dat mensen nu al na gaan denken over wat ze later nodig zouden kunnen hebben om zo lang mogelijk thuis te kunnen blijven wonen.

Bewustwording over waar men op latere leeftijd behoefte aan heeft is dan ook van belang.

Hoe: Samen met ervaringsdeskundigen wordt onderzocht hoe inwoners het best geïnformeerd kunnen worden over dit thema.

Wanneer: Voorbereiding 2024, uitvoering 2025-2028

Iedereen Kan Sporten

Sporten en bewegen is gezond voor iedereen. Het is dan ook van belang dat iedereen de mogelijkheid heeft om te sporten, ook bij een sportvereniging. Voor inwoners met een beperking zijn er vaak nog drempels en is sporten niet altijd mogelijk. Iedereen Kan Sporten kan helpen bij het mogelijk maken van sportdeelname.

Hoe: In 2024 wordt een gesprek gepland met Iedereen Kan Sporten Zuid-Limburg om de mogelijkheden voor de gemeente Gulpen-Wittem te bespreken.

Mogelijke acties die uit deze gesprekken naar voren komen, worden besproken met de kerngroep. Komen hier acties uit naar voren waar de gemeente Gulpen-Wittem graag mee aan de slag gaat, dan worden deze verwerkt in het uitvoeringsplan.

Wanneer: Kijken naar mogelijkheden in 2024.

Faciliteiten voor activiteiten de LHBTIQ+ gemeenschap

Tijdens de gesprekken met de GSA van het Sophianum gaven zij aan een ruimte te missen om buiten schooltijd samen te komen. Dit geldt volgens het COC ook voor de gehele LHBTIQ+ gemeenschap in Gulpen-Wittem, voor zowel jeugdigen als volwassenen.

Hoe: Gekeken wordt naar een geschikte locatie waar de LHBTIQ+ gemeenschap samen kan komen in de gemeente Gulpen-Wittem.

Wanneer: Starten met oriëntatie in 2025

Daarnaast komen bijvoorbeeld de leerlingen van het Sophianum niet alleen uit de gemeente Gulpen-Wittem, maar ook uit omliggende gemeenten. Daarom zou het goed zijn op regionaal niveau te kijken wat de mogelijkheden zijn om de LHBTIQ+ gemeenschap te ondersteunen bij organiseren van activiteiten.

Hoe: Bespreken met regiogemeenten om te kijken wat de mogelijkheden zijn om regionaal zaken op te pakken.

Wanneer: Starten met voorbereidingen in 2025

Faciliteiten voor jongerencafé

Op dit moment komt het jongerencafé samen op een locatie die niet geschikt is voor deze doelgroep en activiteit. Daarom is het van belang dat samen met de jongeren en begeleiders van het jongerencafé gekeken wordt naar een andere locatie die beter aan sluit bij de wensen en behoeften van deze jongeren.

Hoe: Bekijken welke locaties er in de gemeente zijn en welke hiervan goed bereikbaar zijn met het OV. Nadat dit overzicht is gemaakt, dit met de jongeren bespreken en bekijken. Daarna kan dan gekeken worden welke locatie het best passend is voor het jongerencafé.

Wanneer: 2024

Openbare toiletten

Voldoende openbare toiletten is iets waar veel inwoners en bezoekers aan de gemeente Gulpen-Witterm behoefte aan hebben. Op dit moment zijn er onvoldoende openbare toiletten in de gemeente. De norm van de Maag Lever Darm Stichting is dat er iedere 500 meter een openbaar toilet is. Dit is een behoorlijke opgave.

Hoe: In 2024 wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn om het aantal openbare toiletten in de gemeente te vergroten. Nadat inzichtelijk is gemaakt welke mogelijkheden er zijn en wat de kosten hiervan zijn, wordt samen met ervaringsdeskundigen gekeken welke optie of opties het best uit te voeren zijn in Gulpen-Witterm.

Vanaf 2025 kan dan uitvoering gegeven worden aan de verschillende gekozen mogelijkheden.

Wanneer: 2024 onderzoek naar de mogelijkheden, 2025-208 uitvoering

Inclusiever maken van de openbare ruimte

Stoeppen & Fietspaden

Goed begaanbare stoepen en fietspaden zijn van groot belang voor de inwoners van de gemeente om zich veilig door de gemeente te kunnen bewegen. Om deze goed begaanbaar te houden, zijn een aantal zaken van belang waar rekening mee gehouden moet worden bij de aanleg en het onderhoud:

- Stoeptegels liggen recht;
- Stoepen zijn breed genoeg ook voor rolstoel, rollator en kinderwagen gebruikers;
- Openbaar groen dat aan de stoepen en fietspaden grenst wordt goed onderhouden;
- Op verschillende plekken op de stoepen oprijdt mogelijkheden voor onder andere rolstoelgebruikers, rollator gebruikers en kinderwagens.

Hoe: In 2025 wordt samen met de afdeling ruimtelijke ordening en ervaringsdeskundigen besproken waar de stoepen en fietspaden in de gemeente niet voldoen. Aan de hand van deze informatie wordt dan gekeken of en hoe deze eventueel aangepast zouden kunnen worden zodat deze goed begaanbaar zijn.

Wanneer: 2025 onderzoek naar de stand van zaken, 2026-2028 uitvoering aanpassingen

Naast het feit dat de stoepen en fietspaden goed gelegd moeten zijn, moet deze ook goed bereikbaar zijn. Dit betekent dat er geen fietsen, borden, containers of andere obstakels zijn die de stoepen of fietspaden blokkeren. Daarom moeten inwoners en bezoekers van de gemeente Gulpen-Witterm zich bewust zijn van wat het plaatsen van obstakels op de stoepen en fietspaden kan betekenen voor mensen. Daarom zal de gemeente een bewustwordingscampagne organiseren. Hierbij is het van belang dat ondernemers hierin meegenomen worden.

Hoe: In overleg met ervaringsdeskundigen, ondernemers en voorbeelden uit andere gemeenten wordt gekeken hoe dit het best aangepakt kan worden. Aan de hand van deze ideeën zal dan een campagne opgezet worden.

Wanneer: 2025 onderzoek naar de stand van zaken, 2026-2028 bewustwordingscampagne.

Gehandicaptenparkeerplaatsen

In de gemeente Gulpen-Witterm zijn verschillende gehandicaptenparkeerplaatsen, maar deze blijken niet altijd aan de wensen en behoeften te voldoen.

Het is daarom van belang dat de bestaande parkeerplekken bekeken worden met ervaringsdeskundigen en gekeken wordt welke aanpassingen nodig zijn om het gebruik ervan te verbeteren. Dit kan onder andere gaan om het verplaatsen van de ligging van de parkeerplek, om de plaatsing van het bord dat aangeeft dat het een gehandicaptenparkeerplaats is en de lengte van de parkeerplaats.

Hoe: Om een duidelijk beeld van de stand van zaken van de verschillende gehandicaptenparkeerplaatsen wordt in 2024 samen met ervaringsdeskundigen verschillende gehandicaptenparkeerplaatsen in de gemeente bekeken om te kijken hoe deze verbeterd kunnen worden. Deze uitkomsten worden dan met de afdeling ruimtelijke ordening besproken en wordt gekeken hoe deze plekken aangepast zouden kunnen worden. Wat hiervoor nodig is en wat dit gaat kosten.

Wanneer: 2024 onderzoek naar de stand van zaken, 2025-2028 uitvoering vervolgacties.

Hoe: Samen met ervaringsdeskundigen vastleggen waar gehandicaptenparkeerplaatsen aan moeten voldoen.

Wanneer: 2024

Inclusiever maken van (gemeentelijke) communicatie

Begrijpelijk taalgebruik

Alle communicatie vanuit de gemeente is op B1 niveau. Taalniveau B1 staat voor eenvoudig Nederlands. De overgrote meerderheid van de bevolking begrijpt teksten op taalniveau B1. Ook mensen die geen (hoge) opleiding hebben gehad. Een tekst op B1-niveau bestaat uit makkelijke woorden die bijna iedereen gebruikt. En uit korte, eenvoudige en actieve zinnen.

Dit sluit aan bij het plan van aanpak laaggeletterdheid 2022 en daarna van de gemeente Gulpen-Witterm. In de Lokale Inclusie Agenda voor de gemeente Gulpen-Witterm zijn verschillende acties beschreven. Uit deze acties volgt een uitvoeringsplan met concrete acties. Daarnaast zal de voortgang van de Lokale Inclusie Agenda gemonitord en geëvalueerd worden. Hoe dit gaat gebeuren wordt hier verder beschreven.

Hoe: Alle communicatie wordt op B1 niveau geschreven en gecontroleerd.

Wanneer: Tijdsplanning plan van aanpak laaggeletterdheid 2022 en daarna.

Aanhef gemeentelijke brieven

Op dit moment is de aanhef in brieven richting inwoners nog 'geachte meneer' of 'geachte mevrouw'. In het kader van inclusie wordt onderzocht of het mogelijk is om algemene communicatie naar alle inwoners aan te passen naar geachte inwoner.

Hoe: In de communicatie specifiek gericht op een persoon, waarvan dan de genderidentiteit bekend is, zal de aanhef 'geachte heer' of 'geachte mevrouw' blijven worden gebruikt.

Wanneer: 2026

Ondersteuning begrijpen brieven

Het doel is dat alle communicatie van de gemeente voor iedereen begrijpelijk is. Maar toch kan het zo zijn dat dit niet altijd het geval is. Daarnaast ontvangen inwoners van de gemeente Gulpen-Witterm ook communicatie vanuit andere (overheid)organisaties. Deze zijn mogelijk niet voor iedereen goed te begrijpen.

Hoe: Om ervoor te zorgen dat mensen met vragen terecht kunnen wordt in gesprek gegaan met het Klant en Contact Centrum (KCC) en partners in de gemeente, zoals de bibliotheek, Leven naast de Brouwerij, HomeStart en vluchtelingenwerk, hoe dit nu georganiseerd is. Daarnaast wordt samen met de deze organisaties en ervaringsdeskundigen gekeken waar mensen behoefte nog meer aan hebben. Samen wordt dan gekeken hoe deze dienstverlening nog beter zou kunnen aansluiten bij de wensen en behoeften van de mensen.

Wanneer: Oriënterende gesprekken naar de mogelijkheden starten in 2026

Benadering van alle inwoners

Niet iedereen reageert op dezelfde manier. Er zijn mensen die anders reageren dan 'normaal'. Hier krijgt iedereen die werkzaam is bij de gemeente wel eens mee te maken. Maar voornamelijk de medewerkers van het KCC en de handhaving. Dat mensen anders reageren dan 'normaal' kan verschillende oorzaken hebben. Mogelijke oorzaken zijn een verstandelijke beperking, een psychische aandoening, alcohol gebruik of drugs gebruik. Vaak gaat het om een combinatie van factoren.

Het is belangrijk om te weten waar dit gedrag vandaan komt en hoe hier het beste op gereageerd kan worden. Op deze manier kan deze inwoner het best geholpen worden. Het is daarom van belang dat medewerkers weten hoe hier om mee te gaan.

Hoe: Medewerkers van de gemeente trainingen aanbieden over omgaan met verward (onbegrepen) gedrag.

Wanneer: In 2025 kijken wat de mogelijkheden zijn. Aanbieden van trainingen vanaf eind 2025.

Inclusie en toegankelijkheid verankeren in het beleid

Aanstelling ambtenaar toegankelijkheid en inclusie

Deze ambtenaar toegankelijkheid en inclusie is procesmatig verantwoordelijk voor de uitvoering van de Lokale Inclusie Agenda. Diegene dient als eerste aanspreekpunt voor inwoners, interne- en externe partners als het gaat over toegankelijkheid en inclusie. Daarnaast zal deze ambtenaar periodiek een overleg organiseren met de kerngroep om de voortgang en ontwikkelingen in het kader van de Lokale Inclusie Agenda te bespreken.

Hoe: Aanspreekpunt binnen de gemeente en inplannen periodieke overleggen kerngroep.

Wanneer: Gedurende de gehele periode van de Lokale Inclusie Agenda 2024-2028.

Uitvoering

Bij de acties staan verschillende punten waaraan gewerkt gaat worden de komende periode. Hierin staan echter nog geen concrete acties genoemd. Na vaststelling van de Lokale Inclusie Agenda zal een uitvoeringsplan worden opgesteld. In dit uitvoeringsplan wordt per actie duidelijk beschreven wanneer en welke stappen worden gezet in de uitvoering. Hierin worden dan concrete acties beschreven. Ook hierbij geldt: niets over ons, zonder ons. De kerngroep, ervaringsdeskundigen en overige betrokken partijen zullen bij zowel het opstellen van het uitvoeringsplan als bij de voorbereiding van de uitvoering van de verschillende acties betrokken worden.

Evaluëren Lokale Inclusie Agenda

In de Lokale Inclusie Agenda voor de gemeente Gulpen-Wittern zijn verschillende acties beschreven. Uit deze acties volgt een uitvoeringsplan met concrete acties. Daarnaast zal de voortgang van de Lokale Inclusie Agenda gemonitord en geëvalueerd worden. Hoe dit gaat gebeuren wordt hier verder beschreven.

Monitoring

De voortgang van de Lokale Inclusie zal worden gemonitord via een voortgangsrapportage over de uitvoering van concrete activiteiten in deze agenda. Deze rapportage zal ter informatie aangeboden worden aan de gemeenteraad.

Evaluatie

Een onderdeel van de uitvoering van de verschillende acties is de evaluatie; wat heeft de Lokale Inclusie Agenda opgeleverd? Niet alleen de samenwerking en het proces zijn hierbij belangrijk, maar vooral de ervaren verbeteringen. Hebben de uitgevoerde acties geleid tot een verbeterde situatie?

Bij deze evaluatie wordt de kerngroep nauw betrokken. De kerngroep wordt namelijk gevraagd om de inspanningen en resultaten te gaan beoordelen/meten.

Naast dat de acties geëvalueerd worden, wordt ook de Lokale Inclusie Agenda in het geheel geëvalueerd. Wat was goed, maar zeker ook wat kan beter. Deze punten worden dan meegenomen in de ontwikkeling van de nieuwe Lokale Inclusie Agenda.

De manier waarop de evaluaties uit gevoerd gaan worden, wordt nog besproken met de kerngroep. Hierbij wordt ook gekeken naar voorbeelden uit andere gemeenten.